

QUÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS mane diſcutienda in Scholis Medicorum die Jovis 23. Martij.

M. MATTHÆO THUILLIER Doctore Medico & Scholarum Profeſſore, Præſide.

Deceditne aliquid Venuſtati diuturniore ſomno.

I.

TRIA ſunt corporis bona, Sanitas, Robur, Pulchritudo. Sanitas in bonâ partium ſimilarium temperie, diſſimilarium juſtâ & concinnâ coagmentatione, & utrarumque copulatione conſiſtit. Perfectiſſimam valetudinem ſequuntur Robur, Pulchritudo: Hæc enim eſt diſpoſitio quædam ex optimâ corporis conſtitutione orta, ſenſui grata; quæ in muliere venuſtas, in virô dignitas dicitur: Nec enim fucatam & mangonum propriam quærimus, quæ peregrinis nugis & artificio omni adſciſcitur; ſed veram, germanam, quæ nativis exurgit coloribus, lineiſque mirâ proportione coaleſcentibus. Hæc non una eademque omnibus; Æthyopes vultus nigrorem, cum ſimis naribus; Perſæ ejuſdem albedinem, aduncum naſum commendant; quibuſdam pallor ad decus conferre creditur. Ferè omnes eximiâ formâ fœminam putant, in quâ mixtæ candidiore, ac tenui rubore genæ nativum roſarum ſplendorem referunt; ſubtilia labra, tenuique inſterſtitio diſtincta, genarum purpuram vincunt; dentium ſeries ordinata niveum repræſentat colorem; nares paululùm inflexæ ſunt; oculi magni, cærulei, flagrantes, & puro lumine ſuffecti, quorum geminos orbes hiſpidus ſuperciliorum coronat arcus; frons mediocris magnitudinis; menti, gutturis, colli habitioris lactea cutis, quæ propiùs inſpecta juvenilî

8S2

rubore suffunditur; aptus denique reliquarum partium commensus. An ad pulchritudinem corporis proceritas requiritur?

II.

PULCRITUDO perfectio quædam est, cui ex minimô defectu labes inuritur. Si eam conservandam suscipis, si Pulchritudinis autumnum pulchrum præstare cogitas, fugacem retine, nè ejus gratia temporis lapsu præproperè deflorescat. Quibus tandem artibus? mediocrem corporis habitudinem conservando cum coloris suavitate conjunctam; cavendo fœdos colores qui faciem deturpent, maciem larvalem, nimiam pinguedinis molem, athletarum habitum, qui ut sanorum, sic & formosorum numerô eximuntur. Vitium omne vitabitur sanguine tùm quantitate, tùm qualitate laudabili, excrementorum absentiâ. Sanguis in corpus omne digestus, nativi caloris intertrimentis reparandis par εὐσαρκίαν suggeret; tenuis, purus, calidus, εὔχροιαν cuti, præcipuè faciei, quæ subtilior est, conciliabit, ex illius nativo candore, & subjecti cruoris rubore simùl commixtis genitam, præsertim si omnis generis supervacanea rite eliminentur; alioquin erit vultus veluti nitentis, crassô oletô in intestinis diutiùs morante; utrâque bile suppressâ ictérô turpi fœdabitur; serô subsistente pallebit; halituosô vapore intus cohibitô erit subtumidus, & ἐφθότητα præ se feret. Probi igitur, & cùm dignitate munus suum obeuntis erit Medici, fœminis, quibus cura sui cultûs eripi non potest, eas artes præscribere, quibus alimentorum probè concoctorum distributio, excrementorum exclusio promoveantur. Ad hæc somnum longiorem conferre asseret nemo, qui vèl à limine Medicinam salutaverit.

III.

CUM fieri non possit ut perpetua sit sensus agitatio, propter nimium spirituum exhaustum, cuicumque sensus inest, eidem & somnum inesse necessum est. Hic non unius cujuspiam privati sensus affectio est, sed communis & principis, ad cujus vacationem sequitur cessatio incitationis, & motionis aliorum sensuum: Scilicet ubi primum sentiendi instrumentum, nempè cerebrum, spiritibûs propè defectum est, nullosque vel paucissimos ad sensuum officinas valet transmittere, considentibus nervorum fibris, cerebri aditû prohibentur objectorum species,

ſomnuſque obrepit, in quô ſenſus omnes vacationem quandam obtinent cunctis animantibus conceſſam, ad quietem & incolumitatem. Quocircà inanitio & defatigatio ſomni naturalis cauſa eſt; ac proindè vigiliis & multâ exercitatione feſſos arctior ſolitò ſomnus complectitur: Non naturalis cenſendus eſt qui opletô fit cerebrô, vèl halituosô quôdam vapore vèl humore copiosô, quô non ſolùm primus ſenſus offunditur, ſed & aliæ Facultates conſopitæ jacent. Qui abſolutâ concoctione protrahitur, quamvis ſolutu facilis, longior eſt; tuncque non eſt amplius quies laſſi, ſed ſepultura corporis ſuffocati; non reparatio, ſed ſpiritûs propemodum extinctio. Quid ità? nimirùm quià poſt confectum alimentum calor nativus torpeſcit, ejuſque contentio exoluitur, niſi motum ad partes externas fieri ſolitum repetat.

IV.

SOMNUS diuturnior non ſolùm calorem nativum imminuit, à quô infelicior deincèps expectanda concoctio, ſed etiàm ſuccorum ad alendum neceſſariorum diſtributionem, excrementorum corpori noxiorum expulſionem remoratur. His quippè ſentiendi movendique vires in ſubſidium venire & opem ferre ſolitæ tunc temporis feriantur: Ipſaque corporis contenta nullô motu concitata minùs expeditè trahenti, pellentique cedunt. Quid indè? depravata nutritio, cachexia, purpureô ſanguinis honore fœdatô perit roſeus cutis color, facies evadit flava, lurida, pallida, mortuorum haud diſſimilis, aùt ſaltèm veluti per horas umbris territa larvalibus; impetu factô noxij humores effrænati omnes corporis partes invadunt. Lumina ferè carent lumine, quæ, ſtygiæ vice paludis, volvunt lachrymas per tenebras. Naſus mucô plurimô obſitus anguſtatur olfactui. Os eſt labris plumbeum, gingivis purulentum, dentibus buxeum, quod ſpurcat frequenter exhalatus è concavo molarium computreſcentium mephiticus odor. Taceo quod decidit honor humeris, decor brachiis, robur lacertis. Animalia quæ conviviis comparantur ut facilè pingueſcant, immota in obſcurô continentur. Quarumdam fœminarum, quæ ſe tenebris dicaverunt, & ſinè ulla exercitatione jacent, tumor pigrum corpus invadat, & iners ſagina ſuccreſcat, fœdæ tamèn videbuntur; quippe non ſpecioſior illis, quam morbô pallentibus, color eſt, languidæ & evanidæ albent, & in vivis caro morticina eſt.

S84

V.

VIS pulchra videri, vis pubertatem diù ſervare, & ſplendere etiàm tempore alienô, ſomno adhibeas modum, eum nocturnô tempore capias, diurnô vigiles; nec lucis noctiſque pervertas officia. Hæc ſi longior eſt, aliquid ex eâ in diem transferatur. Quid juvat ad formæ elegantiam altô Sole ſemiſomnem jacere, medio die vigiliam incipere, qui & multis tempus eſt Antelucanum? Quid juvat diem totam ſtertere, & ad faces & cereos vivere? Non oportet ſomnum refectioni neceſſarium, plenam eſſe corporis ſolutionem, ſed tantùm remiſſionem; alioquìn iners calor, ſpiritus ignavi ad omnes naturæ functiones ſegniores evadunt; corpus univerſum languidum, molle, infirmumque redditur: Hinc cruditates, obſtructiones, & excrementorum proventus, quæ omnis generis morborum cauſæ ſunt proximæ; cùm quibûs quomodo cohærere poſſit venuſtas non video. Hinc mulieribus quamplurimis unum eſt inſtitutum, una cura corpus excolere, ac longâ formam quærere deſidiâ, dùm de ſingulis capillis in conſilium itur, ne quis extrà ordinem jaceat, dùm in orbem & annulos volvuntur, dùm aût disjecta coma reſtituitur, aut deficiens hìnc atque indè in frontem compellitur. His accedunt Pictorum artes & præſtigiæ, ut inſidioſis coloribus pulchritudinem mentiendo aliquandiù ſpectantium oculos fallant. Quare ſuus fuit, eritque honos ceruſſæ, crocodileæ, hydrargyro variè coacto, purpuriſſo, rubricæ, radici anchuſæ, fuco agreſti, terræ argentariæ, cocco, purpuræ, oſtro, quorum vèl ſimilium pulveres oleô odoratô permixtos, deterſæ prius faciei illinunt, & fucum facientes deformitatem abſcondunt, quam poſſent emendare moderatâ vigiliâ, quæ calorem partibus intimis quaſi ſopitum & torpeſcentem excitando, foras evocando, diffundendo, alimenti diſtributionem, excrementorum, omniumque ſupervacaneorum expulſionem juvaret, à quibus pendet vera & germana, nec indigna Medici curâ Pulchritudo.

Ergo decedit aliquid Venuſtati diuturniore ſomno.

Aſſerebat Lutetiæ PETRUS D'AQUIN, Pariſinus. A.R.S.H. MDCLXXIII.